

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2015 r. zasądził na rzecz B. P. (1) od (...) S.A. w S. kwotę 18 675,31 złotych tytułem odszkodowania z odsetkami ustawowymi od dnia 15.11.2013 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 3 687,05 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, a w pozostałej części oddalił powództwo.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło po ustaleniu, że samochód powoda uległ uszkodzeniu w wyniku wypadku komunikacyjnego z dnia 31 sierpnia 2013 roku, którego sprawca ubezpieczony był w zakresie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych u pozwanego.

Wartość samochodu powoda w stanie poprzedzającym wypadek wynosiła 23 300 złotych, wartość jego pozostałości 12 000 złotych, a koszty naprawy ustalone w oparciu o ceny części i usług z października 2013 roku – 23 435 złotych.

Powód zawarł 2 września 2013 roku umowę o wynajem samochodu zastępczego przy zastosowaniu stawki wynajmu 150 złotych za dobę. Uregulowana należność za 22 dni wynajmu wyniosła 3 300 złotych.

W toku postępowania likwidacyjnego pozwany wypłacił powodowi:

- 3 385 złotych tytułem szkody całkowitej w pojeździe,

- 2 029,50 złotych tytułem kosztów wynajmu pojazdu zastępczego za okres 11 dni uwzględniając 4 dni jakie upłynęły od ogłoszenia szkody do dokonania oględzin pojazdu i 7 dni na „zagospodarowanie pozostałości”.

Sąd pierwszej instancji wskazał na przepis art. 363 § 1 k.c. jako podstawę prawną roszczenia odszkodowawczego powoda. Mając na względzie okoliczność, że koszty naprawy pojazdu po wypadku w niewielkim stopniu przewyższają jego wartość w stanie nieuszkodzonym, tj. jedynie o 135 złotych (0,58% wartości) uznał, że naprawa samochodu jest rozwiązaniem racjonalnym, które nie pociąga za sobą dla ubezpieczyciela nadmienionych kosztów ani trudności. Jest to jednocześnie rozwiązanie preferowane przez poszkodowanego. Dlatego Sąd Rejonowy uwzględnił żądanie powoda zapłaty na jego rzecz kwoty 18 675,31 złotych ponad już wypłaconą kwotę 3 385 złotych.

W pozostałym zakresie Sąd Rejonowy powództwo oddalił. Wskazał, że wprawdzie powód przedstawił umowę potwierdzającą fakt wynajęcia samochodu zastępczego na okres 22 dni, ale wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 6 k.c. nie przedstawił dowodu potwierdzającego, że czas tego wynajmu w całości uzasadniony był wypadkiem. Pozwany uznał za zasadny okres wynajmu 11 dni, co przy przyjęciu stawki z umowy (150 zł za dobę) daje 1 650 złotych. Pozwany wypłacił powodowi kwotę 2 029,50 złotych, dlatego powództwo w części dotyczącej zwrotu kosztów wynajmu pojazdu zastępczego podlegało oddaleniu w całości.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód. Zaskarżył wyrok w części, co do punktu II oddalającego częściowo powództwo. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

- naruszenie prawa materialnego, tj. art. 354 § 2, 361 § 1, 805 § pkt 1, 822 § 2, 824¹ § 1 k.c. poprzez przyjęcie, że z tytułu najmu pojazdu zastępczego poszkodowanemu nie przysługuje odszkodowanie za okres dłuższy niż 11 dni;

- naruszenie prawa materialnego, tj. art. 6 k.c. poprzez przyjęcie, że pozwany skutecznie zakwestionował zasadność wynajmu pojazdu zastępczego w okresie wskazanym w fakturze jak również, że powód nie udowodnił zasadności żądania odszkodowania z tytułu wynajmu pojazdu zastępczego w wysokości wyższej niż wypłacone;

- naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 227 i 233 § 1 k.p.c. przez dokonanie przez Sąd Rejonowy oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego w sposób dowolny, bez jego wszechstronnego rozważenia w oparciu o zasady logiki i doświadczenia życiowego oraz poprzez jego wybiórczą ocenę;

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia i przyjęcie, że zgłoszenie szkody przez pozwanego nastąpiło w dniu 20 września 2013 roku, podczas gdy faktycznie nastąpiło 2 września 2013 roku.

Powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości oraz zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów postępowania za drugą instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację powoda, (...) S.A. w S. wniosło o jej oddalenie i zasądzenie na jego rzecz od strony przeciwnej kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W apelacji znalazły się zarówno zarzuty naruszenia prawa procesowego, jak i prawa materialnego. W pierwszej kolejności – jako dalej idące - omówienia wymagają zarzuty naruszenia prawa procesowego, ponieważ niewadliwie przeprowadzone postępowanie dowodowe oraz ocena materiału dowodowego zgodna z wymogami przepisu art. 233 § 1 k.p.c. są warunkiem prawidłowego ustalenia stanu faktycznego w sprawie, bez czego nie jest możliwe prawidłowe zastosowanie przepisów prawa materialnego.

Zgodnie z art. 227 k.p.c., przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. Stosownie zaś do wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c. zasady swobodnej oceny dowodów, sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego uznania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Oznacza to konieczność wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego, uwzględnienia wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu i okoliczności towarzyszących ich przeprowadzeniu, a mających znaczenie dla ich mocy i wiarygodności oraz przedstawienia argumentacji pozwalającej na weryfikację przeprowadzonej oceny wiarygodności dowodów przez sąd wyższej instancji.

Formułując zarzuty naruszenia przepisów przytoczonych powyżej, apelujący ich nie uzasadnił, przez co nie jest możliwe bliższe odniesienie się do nich. Nie wiadomo zatem, czy w ocenie powoda Sąd Rejonowy nie ustalił pewnych faktów (i ewentualnie jakich) istotnych dla rozstrzygnięcia, czy też ustalił jakieś fakty nieistotne dla sprawy, którym błędnie nadał znaczenie istotne. Apelacja zarzuca błąd w ustaleniach faktycznych, tj. co do daty, w której nastąpiło zgłoszenie szkody. Sąd Rejonowy, opierając się na druku zgłoszenia szkody (k. 11), ustalił, że zgłoszenie szkody miało miejsce 20 września 2013 r. Pomiął przy tym, że protokół szkody w pojeździe pozwany sporządził 9 września 2013 r., z czego należy wnioskować, że zgłoszenie szkody musiało nastąpić przed tą datą. To jednak pozostaje bez wpływu na treść orzeczenia w zaskarżonej części. Sąd Rejonowy oddalił powództwo w części dotyczącej żądania odsetek ustawowych od kwoty 18 675,31 złotych za okres od 21.10.2013 r. do 14.11.2013 r. wychodząc z założenia, że pozwany pozostawał w opóźnieniu w zapłacie po upływie 14 dni od dnia odwołania wniesionego przez powoda. Tym samym rozstrzygnięcie o odsetkach nie zostało uzależnione od daty zgłoszenia szkody, zatem błędne ustalenie tej daty jest uchybieniem procesowych pozostającym bez wpływu na treść rozstrzygnięcia.

W istocie apelacja skupia się na kwestionowaniu trafności rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego w części dotyczącej rozstrzygnięcia o kosztach wynajmu pojazdu zastępczego. Polemizując ze stanowiskiem wyrażonym przez Sąd I instancji, apelujący zakwestionował konieczność udowodnienia przez niego potrzeby korzystania z pojazdu zastępczego przez okres 22 dni wychodząc z założenia, że „korzystanie z samochodu w XXI wieku nie stanowi żadnego luksusu, ale jest oczywistością i koniecznością”. Skarżący pomija przy tym, że obowiązujące przepisy regulujące odpowiedzialność odszkodowawczą, w szczególności art. 361 § 1 k.c., nie dają podstawy do automatyzmu przy orzekaniu o zwrocie kosztów wynajmu pojazdu zastępczego. Inaczej niż przedstawia to powód, w judykaturze akcentuje się przede wszystkim indywidualny charakter każdej sprawy, przez co należy rozumieć, że indywidualnie powinna być oceniana nie tylko zasadność refundacji kosztów najmu pojazdu zastępczego, ale i ich wysokość. Dobitnie zostało to wyrażone w uchwale Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 roku (III CZP 5/11, opubl. w OSN z 2012 r., nr 3, poz. 28), w której podkreślono, że „odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za uszkodzenie

albo zniszczenie pojazdu mechanicznego niesłużącego do prowadzenia działalności gospodarczej obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego; nie jest ona uzależniona od niemożności korzystania przez poszkodowanego z komunikacji zbiorowej”. Jednocześnie w uzasadnieniu omawianej uchwały Sąd Najwyższy wprost wypowiedział się, że utrata możliwości korzystania z pojazdu nie powoduje samoistnie odrębnego uszczerbku majątkowego oraz, że nie wszystkie wydatki pozostające w związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym mogą być refundowane ze względu na obowiązek wierzyciela zapobiegania szkodzie i zmniejszania jej rozmiarów.

Uznając przytoczone powyżej stanowisko za słuszne stwierdzić należy, że roszczenie o zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego nie przysługuje zawsze i każdemu, a o jego zasadności decydują okoliczności konkretnej sprawy. Potrzebę korzystania z pojazdu zastępczego, wysokość kosztów z tego tytułu, jak i niezbędny czas trwania najmu, zgodnie z art. 6 k.c., powinien udowodnić powód.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy, należy wskazać - za Sądem Rejonowym - że powód ograniczył się jedynie do złożenia faktury za wynajem samochodu zastępczego. Mając na uwadze, że pozwany wypłacił powodowi dobrowolnie z tego tytułu kwotę 2 029,50 złotych, uznać należy, że co do zasady nie była sporna potrzeba korzystania przez B. P. (2) z samochodu zastępczego po kolizji z 31 sierpnia 2013 roku. Spór dotyczył okresu czasu, w jakim wynajem pojazdu zastępczego był zasadny. Pozwany przyjął, że był to czas 11 dni, a zatem krótszy niż wynikający z faktury przedstawionej przez powoda. Fakt, że pozwany nie zwrócił całej kwoty, na którą opiewała faktura, jak i to, że w przeciwieństwie od nakazu zapłaty wnosił o oddalenie powództwa w całości, jest wystarczający do przyjęcia, że zakwestionował okres najmu.

Sporną okoliczność, stosownie do rozkładu ciężaru dowodu, powinien udowodnić powód.

Na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego powód prezentował pogląd, zgodnie z którym czas najmu przy szkodzie częściowej powinien być wyznaczony rzeczywistym czasem naprawy pojazdu (strona 4 pozwu). Ustalenie powyższych okoliczności mogłoby nastąpić m.in. poprzez przeprowadzenie dowodu z zeznań powoda. W pozwie został zgłoszony wniosek o dopuszczenie dowodu z przesłuchania powoda, ale na inne okoliczności: dotychczasowego sposobu korzystania z pojazdu, intensywności jego używania i celu dokonywanych przejazdów, a ostatecznie strona powodowa z tego dowodu zrezygnowała zupełnie. Podkreślić przy tym należy, że powód nie zgodził się ze stanowiskiem ubezpieczyciela, że zaistniała szkoda całkowita i domagał się wypłaty odszkodowania stanowiącego równowartość kosztów naprawy pojazdu. Sąd Rejonowy przychylił się do jego stanowiska, dlatego określenie uzasadnionych kosztów wynajmu samochodu zastępczego powinno nastąpić z uwzględnieniem okresu czasu, w którym naprawienie pojazdu było możliwe. Nie zostało jednak udowodnione, w jakim okresie czasu możliwe było naprawienie samochodu po kolizji z 31.08.2013 roku. Zaniechanie tego obowiązku procesowego skutkowało dla powoda oddaleniem powództwa w części odnoszącej się do zwrotu kosztów wynajmu pojazdu zastępczego. Wywody apelacji na temat zasadności korzystania przez powoda z wynajętego samochodu przez 22 dni są gołosłowne, ponieważ nie zostały poparte żadnymi dowodami.

Reasumując: postawione Sądowi Rejonowemu zarzuty naruszenia przepisów prawa procesowego i materialnego są bezzasadne. Ustalenia faktyczne, poczynione przez Sąd pierwszej instancji, są prawidłowe i mają oparcie w treści zgromadzonych dowodów. Sąd Okręgowy podziela w całości zarówno ustalenia faktyczne, jak i ocenę prawną roszczeń powoda i przyjmuje je za własne.

Apelacja nie ma usprawiedliwionych podstaw i podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł stosownie do zasady odpowiedzialności za wynik postępowania, wyrażonej w art. 98 k.p.c. Apelacja powoda nie została uwzględniona w żadnej części, który - jako strona przegrywająca - jest zobowiązany zwrócić przeciwnikowi procesowemu poniesione przez niego koszty na etapie postępowania drugoinstancyjnego. Na koszty poniesione przez pozwanego w postępowaniu apelacyjnym składają się koszty zastępstwa procesowego - 90 złotych, obliczone stosownie do § 12 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez

Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity – Dz. U. 2013 r., poz. 490).